

Cumhuriyetin temeli:

Engin Ardiç, özellikle yakın tarihimizde gizli kalmış bazı gerçekleri, biraz kirli ve sivri bir dille ortaya koymakta, ama maalesef cin fikirlilikle bunları çarpıtmaya ve AB köleliğine bahane ve malzeme yapmaya çalışmaktadır:

"Türkiye'de çok kişi, her şeyin 28 Ekim 1923 gününü 29 Ekim 1923 gününe bağlayan gece başladığını sanır.

Ondan önce, hani eski haritalarda henüz keşfedilmemiş yerlerin beyaz lekeyle gösterilmesi gibi, boş bir sayfa vardır... Beyaz sayfa... Ukalalık edersek, tabula rasa!

Sanki, her şey o gece Gazi Mustafa Kemal Paşa'ya gökten zembille inmiş, vahiy gelmiş, Türkiye yepyeni bir hayata başlamıştır.

Bu yanlışlığı içinde olanlar, sık sık "1923'te yola çıktığımız ilkeler"den, "1923 Türkiye'si'ni korumaktan" dem vurmaktadır.

Kendilerine, eğitimlerini tamamlamaları için yardımcı olayım:

1923 yılında, başında da sonunda da, Türkiye'de "eski yazı" kullanılıyordu, kadınlar örtülüydü, İstanbul'da da bir halife bulunuyordu!.

Sizin "Atatürk devrimleri" olarak bildiğiniz hiçbir şey henüz yoktu ortada.

Ortada "Atatürk" de yoktu, çünkü hiç kimsenin soyadı yoktu.

29 Ekim 1923 günü yalnızca cumhuriyet ilan edilmiştir, o kadar.

Bu da kimseye sorulmamış, hani bir referandum meferandum falan yapılmamıştır. Bir "cumhuriyetçi parti" seçim kazanıp da gelmiş falan da sanılmamalıdır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde, azıcık da hagaragort yöntemlerle bir geçiş adımı atılmıştır. Karşı çıkacak kişilerin mecliste olmamalarına da özellikle dikkat edilmiştir.

İşin matrağı, 1920-1923 yılları arasında yer alan "TBMM Hükümeti" yönetimi de, adı konmamış olsa bile, bir cumhuriyettir! Geçiş dönemi meçiş dönemi ama mis gibi bir cumhuriyet sürecidir.

Haa, o zaman, "1923 yılına dönmek" şeklinde saçmalamayacaksınız, Atatürk'ün adım adım gerçekleştirdiği devrimler "döneminden" söz açacaksınız, demek istediğiniz buysa, dönmek istediğiniz otuzlu yıllarsa...

Ben de size bu devrimlerin niçin "peyderpey" yapıldığını, niçin geç kalındığını, niçin ayak süründüğünü ve bazı dengelerin dikkate alındığını örneğin niçin şapka devrimiyle yazı devrimi arasında iki yıl, niçin tekkelerin kapatılmasıyla kadın haklarının verilmesi arasında on yıl, niçin Medeni Kanun'la Soyadı Kanunu arasında sekiz yıl olduğunu soracağım, utanmadan bana "Atatürk düşmanı" yaftasını yapıştıracaklar.

Bu yanılgıyı paylaşanlar, sık sık, demokrasiye "geçmekten" de söz ederler... "Atatürk demokrasiye geçmek istemiş, denemiş ama geçememiş, sonunda İnönü bunu başarmıştır derler ve yalan söylerler..." İyi olmuştur, kötü olmuştur, günümüzde bile tartışıyorlar.

Oysa, 1923 yılında Türkiye'de demokrasi vardı!

Yazar Hakan EKMEKÇİ
02 Şubat 2008

Çok partili sistem 1908 yılından beri sürüyordu, İttihat ve Terakki'nin dikta dönemini (1913-1918) saymazsak, memlekette muhalefet partileri de bulunuyordu, hem de örneğin sosyalist partiler bir değil birkaç çeşit birden kuruluyordu.

Çok partili sistem, 1925 yılında İsmet Paşa tarafından ortadan kaldırıldı, elbette Gazi Mustafa Kemal Paşa dengeleri gözeterek ses çıkarmıyordu.

Aynı İsmet paşa, yirmi yıl sonra ortadan kaldırmış olduğu düzene geri dönünce kahraman sayılıyordu. Sanki bu geçiş de gökten zembille inmiş bir düşüncenin sonucuydu.

Geçmek mi?... Ne geçmesi?... Nasreddin Hoca'nın eşeği gibi önce kaybedeceksin, sonra bulunca sevineceksin... Milletçe yaptığımız buydu.

Sözünü ettiğim kafada olanlar, 1923 yılına ille dönmek istiyorlarsa, o yılı iyice incelemek ve de laf ederken çok dikkatli hareket etmek zorundadırlar, çünkü gerici konumuna düşerler.

Yok eğer kasıtları yalnızca "rejim" meselesiyse, korkmasınlar, günümüzde ciddiye alınmayacak birkaç "egzantrik" dışında hiç kimsenin cumhuriyet rejimine karşı çıktığı falan yok. Padişahçı kalmadı"67 diyerek bazı doğruları kendi yanlışlarına kılıf yapmaya, birtakım yanlışları kendi yamukluklarına gerekçe gibi sunmaya çalışmaktadır.

İkinci Cumhuriyet 1937'de (İsmet Paşa tarafından) ilan edildi

Cumhuriyeti numaralandırmak bir Fransız alışkanlığı... Ancak başlattığı tartışmalar sebebiyle adı bir şekilde İkinci Cumhuriyetçiye çıkan Mehmet Altan'dan yaklaşık kırk yıl önce Türkiye'de İkinci Cumhuriyetin kutlandığını sadece 27 Mayıs 1960 darbesini yaşayanlar hatırlıyor. Peki, 27 Mayısla birlikte Anayasanın değişmiş olması cumhuriyetin yeniden ilanı kadar büyük bir değişikliğin işareti miydi ki o günlerde caddelerde "İkinci Cumhuriyet kutlu olsun" takları kuruldu? Oysa cumhuriyetin kurucu anayasası olan 1924 Anayasasında yer alan ve devletin temel bir vasfını ifşa eden "Türkiye Devletinin dini İslam'dır" ibaresinin önce filen ardından resmen kaldırılıp yerine Kemalizm'in Altı Okunun 1937'de yer almasından sonra yapılan hangi değişiklik (bütün metnin değiştiği durumlarda bile) 1937 değişikliği kadar derin

temellere sahip bulunuyor? Bugün değiştirilmesinin teklif dahi edilemeyeceği bir anayasa maddesi ile ifade edilmiş bu temellerin cumhuriyetin ilanından on dört sene sonra anayasaya eklendiğini herkes biliyor. Dolayısıyla 1923'te ilan edilen cumhuriyet ile 1937'de ilan edilen değişikliklerden sonraki halinin iki ayrı cumhuriyet olduğunu söylemek ve İkinci Cumhuriyetin asıl ilan tarihinin (Mustafa Kemal'in hastalıkla boğuştuğu sırada ve bir nevi bilgisi dışında, İsmet İnönü tarafından M.Ç.) 1937'de yapılan değişikliklere denk düştüğünü söylemek hiç de abartılı bir tutum sayılmaz. Veleve ki bizim İkinci Cumhuriyet dediğimiz yapının oluşumunun 1923'le 1937 arasında teşekkül ettiği söylenebilse de, ilk cumhuriyetin ikincisi için koza işlevi görmesinin ikisinin esaslı bir şekilde farklı yapılara sahip olduğu gerçeğini değiştiremeyeceğini söyleyebiliriz.

On dört yılda doğan İkinci Cumhuriyet neydi?

"Türkiye Devletinin dini İslam'dır" ibaresi Milli Mücadeleden zaferle çıkan ilk Milli Meclisin olmasa da (1923'te yapılan seçim ilk meclisin muhaliflerini bir araya getiren "İkinci Grubu" büyük ölçüde tasfiye etmişti) o meclisi mümkün kılan ülke koşullarının bir ürünü olarak anayasadaki yerini almıştı. Bu madde 1928'e dek anayasadaki yerini korudu. O tarihe dek devlet katında yer alan bütün yeminlerde de 'namus' ve 'şeref' gibi seküler kavramların yerine Allah'ın adıyla ant içtiler ve 'vallahi' dediler. 10 Nisan 1928'de Anayasa'nın ikinci maddesini değiştirip, 16. ve 38. maddeler gereğince milletvekilleri ile cumhurbaşkanının ant içerken söylemek zorunda oldukları "vallahi" sözcüğünü maddelerden çıkardı.

Ayrıca, 26. maddede yer alan "ahkâmı şeriyenin tenfizi" (şeriat hükümlerinin yürütülmesi) sözcükleri de Anayasa'dan çıkarıldı. 3 Şubat 1928'de hutbelerin Türkçe okunmasının kabul edilmesini, dualar ve ezanın Türkçeye çevrilmesi çalışmaları izledi. 5 Şubat 1937'de Anayasa'nın ikinci maddesinde laiklik ilkesine yer verilmesi ve Türkiye Cumhuriyeti'nin laik bir devlet olduğunun yazılmasıyla, laiklik devrimi tamamlanmış sayıldı. Oysa 1924 Anayasası "Türkiye Devletinin dini İslam'dır" (Madde 2) ibaresini taşımaktaydı. (İsmet Paşa, Masonik odakların ve cuntanın desteği ve yönlendirmesiyle, Atatürk'ün malum hastalığıyla mücadelesini de fırsat bilerek laiklik maddesini anayasaya yazdırmıştı)

Bununla birlikte köklü değişikliklerin bir bölümü bu madde yürürlükte iken yapıldı ve 1937'de yapılan anayasa değişikliği için gerekli altyapı böylece kurulmuş oldu. Bunları başlıklar olarak verecek olursak şu yasal düzenlemelerin yapıldığı görülür: 1924'te Hilafetin ilgası, 1925'te Şapka Kanunu, 1926'da İsviçre Medeni Kanununun kabulü, 1928'de Harf inkılabı, 1929'da Alman Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun kabulü, 1930'da İmam-Hatip okullarının kapatılması, 1932'de Ezanın Türkçeleştirilmesi ve son olarak 1937 Laiklik kavramının Anayasa maddesi haline getirilmesi yani ikinci cumhuriyetin ilanı.

İlk Cumhuriyeti kuran koalisyonun akıbeti!

1923 yılında Türkiye Cumhuriyeti'ni ilan eden kadro hiç şüphesiz ki homojen ve dar bir kadro değildi. Tam tersine dönemi inceleyenler Milli Mücadelede yer alan o geniş ve kapsamlı koalisyonu oluşturan devasa yelpazeyi ayrıntılarıyla analiz ederler. Cumhuriyetin ilanından sonra ise merkezde yer alan sabataist kadro kendilerinden olmayan rakiplerini birer birer tasfiyeye yönelirler. Prof. Dr. Çağlar Keyder İletişim Yayınlarından çıkan Türkiye'de Devlet ve Sınıflar adlı kitabında bu süreci şöyle anlatır: "1924'ten sonra Kemalist grup gittikçe daha sekter biçimde davranarak önce eski İttihatçıları tecrit etmeye daha sonra da Mustafa Kemal'in muhtemel rakiplerini pasif konumlara itmeye girişti. Bu girişim iki aşamada tamamlandı:

1924'te, Meclis'te Mustafa Kemal'in kişisel yetkisini denetlemeyi ve sınırlamayı, tek başına iktidar olma eğilimini önlemeyi amaçlayan Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası kurulmuştu. Bu parti, kuvvetler ayrılığı ve Meclis'in hükümet üzerindeki kontrolünün artmasını savunuyordu.

İstiklal Mahkemelerinin temsil ettiği keyfi yargı yetkisine son verilmesini istiyordu. Kemalist kanat Kürt isyanını fırsat bilerek bu partiyi kapattı ve milliyetçi hareketin eski kahramanları olan önde gelen üyelerini yargı önüne çıkardı. 1926'da Mustafa Kemal'i hedef alan İzmir suikastı teşebbüsü, hâkim kanat karşısında hala bir tehlike oluşturdukları düşünülen İttihatçıları içine alan bir fesat senaryosunun sahneye konulmasına imkân verdi. Yargılamalar sonucu İttihatçıların bazıları asıldı, beraat edenler ise Mustafa Kemal'in ölümüne kadar siyasal hayatı terk etti.

Böylece, İttihatçılardan Kemalist gruba girmemiş olanlar tasfiye edildi. Kemalist kanat kendini, ancak 1929'da bu baskıları mümkün kılan Takrir-i Sükûn Kanunu'nu askıya almaya yetecek kadar ölçüde güçlü hissetti." (Bu iddialar, Atatürk'ün Localarını kapattığı masonik odakların ve sabataist kadroların bütün suçunu Mustafa Kemal'e yıkmaya yönelik iftiralardır. Tarihi gerçekleri çarpıtma amaçlıdır. M.Ç.)

Russel paradoksuyla malul tarih...

Söz dönüp dolaşık kamuoyuna ilan edilmemiş, kendisine ait bayramı olmayan İkinci

Yazar Hakan EKMEKÇİ
02 Şubat 2008

Cumhuriyete dayanıyor. Teşkilat-ı Esaside "Türkiye devletinin dini, din-i İslam" yazan "ahkâm-ı şer'iyenin millet meclisi memur" diyen Cumhuriyetin, adım adım yerini laik bir devlet olan İkinci Cumhuriyete bırakışının hikâyesini değerlendirirken bir Cuma Mektubu'nda "Türkiye İslam'la Tanıştı mı?" diye soran İsmet Özel'e kulak vermekte fayda var:

"Tanzimat'ı takip eden yıllardan günümüze kadar Türkiye baskın bir biçimde Russel paradoksuna malzeme sağladı. Onun safsatası şöyleydi: "Bir şey ne ise o değildir. Ne değilse odur." Osmanlı Devleti tarihe karışıp da yerini Türkiye Cumhuriyetine aldığında bu formül toplumun kimliğine taalluk eder oldu: Eğer devlete yeni bir don biçmek suretiyle bir İslam Cumhuriyeti tesis edilmişse, resmiyette İslam kültürüne yer verilmeyecekti. Yok eğer İslam kültürünün gereği yerine getirilmek isteniyorsa, bu isteğin gerçekleşmesi ancak İslam'ın dışında kalan kültür unsurlarıyla mümkün ve münasipti... Türkiye laik olmak şartıyla bir İslam devletiydi." Belki de 1924 ile 1937 arasında olup bitenlerin farklı bir perspektiften okunması paradokslarla örülü yakın tarihimize yeni bir pencereden bakma imkânı sağlayabilir. İlan olunmamış ikinci Cumhuriyetin resmen kurulduğu muhalefet külfetinden arındırılmış 1937'nin politik atmosferini Prof. Dr. Levent Köker, Demokrasi Üzerine Yazılar adlı kitabında şöyle anlatır: "Kemalizm'in ilkeleri 1937 tarihinde Anayasaya devlet düzeninin temel ilkeleri olarak geçirilmiş, böylece fiilen tüm tek parti dönemine hâkim olan parti-devlet özdeşliği hukuken de sağlanmıştır. 'Ulus'un parti içinde toplandığı, partinin ulus ve dolayısıyla devlet demek olduğu benimsenmiştir. Buna da ek olarak, ulus, devlet ve partinin 'önder'in kişiliğinde somutlaştığı noktasına varılmıştır."68

Bu tespitler İsmet İnönü ve arkasındaki Masonik-Sabataist kulübün, Atatürk'e rağmen uydurup uyguladıkları, Kemalizm kılıfı geçirilmiş faşizm için doğrudur. Ama bunları Atatürk yaptırdı sanmak ve suçu Onun sırtına yıkmak yanlışır ve kasıttır.

67 10.12.2007 / Akşam

68 08.12.2007 / Suavi Kemal / Milli Gazete